

Naše zastopstvo za pogajanja s Sovjeti odpotovalo v Moskvo

Uradno sovjetsko poročilo o tem, kako je prišlo do obnovitve zvez med Jugoslavijo in Rusijo

Belgrad, 20. aprila. m. Danes je odpotovalo v Moskvo jugoslovansko trgovinsko zastopstvo, ki se bo s sovjetsko vlado pogajalo za trgovinsko pogodbo med obema državama. Moskva, 20. aprila. m. Sovjetska uradna agencija Tass je sporočila včeraj tole:

Konec marca se je jugoslovanska vlada obrnila na sovjetskega poslanika v Turčiji s predlogom, za vpostavitve trgovinskih odnosov med obema državama in predlagala, da se začne pogajanja o naslednjih vprašanjih:

1. o sklenitvi trgovinske pogodbe med Sovjeti in Jugoslavijo;
2. o načinu plačevanja;
3. o organizaciji trgovinskih agencij v prestolnicah obeh držav.

Sovjetska vlada je sprejela pogajanja in dala to nalogo sovjetskemu komisarju za zunanjo trgovino. V zvezi s tem pa pričakuje prihod jugoslovanske delegacije v Moskvo, katero bo vodi dr. Milorad Djordjevič.

Belgrad, 20. aprila. o. V belgrajskih gospodarskih krogih vlada veliko zanimanje za trgovske razgovore med Jugoslavijo in Sovjeti. Ti krogi so, da bi utegnili Jugoslavija imeti od trgovinske izmene z Rusijo velike koristi. Za Jugoslavijo prihaja zaradi zavezniške blokade vpostve zlasti bombaž, ki ga Rusija izvaža letno nad milijon ton. Iz Rusije je Jugoslavija dobivala že doslej kameno sol in sicer po posredovanju Romunije, kar bo zdaj odpadlo. Rusija pa bi bila dober kupec za naš tobak,

opi, nekatere rude, cement, sočivje ter živino in živinorejske pridelke, ker je ruska živinoreja danes zelo slaba in morajo Sovjeti v tej panogi ogromno uvažati.

Rim, 20. aprila. o. »Giornale d'Italia« prinaša o trgovinskih pogajanjih med Jugoslavijo in Rusijo poročilo svojega belgrajskega dopisnika, ki pravi, da je razlog za ta jugoslovanski korak kaj pre-

prost: Jugoslavija ni mogla dobiti petroleja, ker je Romunija prisiljena omejiti prodajo svojega petroleja. Amerika pa je daleč, Rusija pa petrolej in druge reči lahko prodaja in jih daje celo na upanje. Če bo Rusija razširila svoj vpliv na Balkan, bo s tem izpodbila vpliv drugih vlesil, dokler bodo pa vlesile na Balkanu med seboj tekmovali, bo mir zagotovljen.

Angleška in nemška poročila o položaju na severu:

Priprave za večji spopad med Nemci in zavezniki na Norveškem

Berlin, 19. aprila. DNB: Na severovzhodu od Narvika so nemške čete prišle v stik z neznanimi norveškimi silami. Do napada ni prišlo. Nemška letala so presenetila britanske vojne in prevozne ladje pri Harstadu in jim prizadela težke izgube. Bomba srednjega kalibra je udarila v prednji del neke podmornice, ki se je potopila. Nemške čete v Trondhjemu so dobile nova ojačenja v moštvu in materialu. Iz Bergena prodirajo nemški oddelki proti vzhodu. Jugovzhodno od Stavangra so bili odbiti slabi norveški oddelki. Pri Oslu so nemške

čete polagoma in stalno prodirale, ter prispele do Elizena, 45 km severno od Kongsvingra.

London, 20. apr. o. Poročila angleškega tiska z norveških bojišč pravijo, da angleške in norveške čete napredujejo skozi zasnežene gozdove proti Trondhjemu. Priprave na obeh straneh kažejo, da bi utegnili priti med zavezniki in Nemci do prve odločilne bitke v sedanji vojni. Zmaga nad Nemci na Norveškem bi zaveznikom prinesla izredne prednosti, ker bi tam dobili oporišča za svoje nastope proti Nemcem na Danskem in v Nemčiji sami.

Po norveških vesteh pošljejo Nemci z letali dnevno do 2000 vojakov na Norveško.

Neutralski vojaški strokovnjaki trdijo, da nemške čete na Norveškem ne znašajo več kakor 58.000 in da teh čet ne bo mogoče oskrbovati z uspešnim orožjem. Po sodbi teh strokovnjakov bodo Nemci skušali za vsako ceno obdržati Trondhjem, da bi od tam s podmornicami in z letali napadali Angleže in ne bodo skušali zasedati pokrajin, ki so severno od Trondhjemja.

Stockholm, 20. apr. o. Po poročilih švedskih listov, so Norvežani z uspehom izvedli mobilizacijo v vsem severnem delu države. Ni dvoma, da je pokrajina v okolici Narvika v rokah Angležev, ki bodo prodirali proti Trondhjemu, kjer bodo imeli opraviti z omejenim številom Nemcev, ki pa so zavzeli precej važnih postojank okoli mesta. Zdi se, da bodo Angleži in Norvežani prodirali ob železniški progi iz Namsosa proti jugu. V Oslu so bile izdane nakaznice za kruh, premog in druge potrebščine. Mestu grozi lakota.

London, 20. aprila. o. Jutranja poročila poročajo, da so angleške in norveške čete potisnile Nemce nazaj pri Trondhjemu. Vhodno od Trondhjemja pa norveške čete še vedno drže trdnjavo Hegra kljub silnim nemškim napadom. Včeraj so angleška letala bombardirala nemško letališče v Varnesu v bližini Trondhjemja, katero so popolnoma uničila. Londonska radijska postaja poroča, da ta poročila niso uradna.

Nemški guverner za Poljsko dr. Frank je sprejel odposlanstvo ukrajinskih Goradov in izjavil, da Nemčija želi, da bi bilo vse poljsko prebivalstvo pod njeno oblastjo srečno.

Angleško poveljstvo ne izdaja več nobenih uradnih poročil o položaju na Norveškem in utemeljuje svoj molk s tem, da ne smejo Nemci, dokler operacije trajajo, dobiti poročil o dejanskem stanju na Norveškem.

Švedska vlada je že sestavila seznam sumljivih oseb, ki bi utegnile pripravljati kake izdajalske korake. Vsak poskus bo takoj v kalj zatri, piše švedski tisk.

Turška policija v Carigravu je sestavila seznam vseh tujcev, ki bodo zaradi prepovedanega delovanja izgnani iz države.

Nemška letala so v četrtih na številnih mestih letela čez švedsko ozemlje. Švedi so povsod streljali na Nemce.

Zagotovila nemškega tiska:

Nemčija nima nobenih načrtov proti Jugoslaviji

Dr. Milan Stojadinović interniran

Berlin, 20. aprila. m. Z zadnjim govorom britanskega ministrskega predsednika Chamberlaina, ki je govoril med drugim tudi o stanju na Balkanu, razpravljajo nemški politični krogi in nemško časopisje. Vsi pravijo, da Nemčija nima nobenih namenov proti jugovzhodnemu delu Evrope, zlasti pa ne proti Jugoslaviji, s katero ima vsa leta najboljše odnose. Popolnoma so neresnične vse vesti o zbiranju nemške vojske na Koroskem, kakor tudi vesti, da misli Nemčija za izvedbo svojih posebnih načrtov organizirati svoje zaupnike v Jugoslaviji, kateri bi v danem trenutku pri-

pravili teren za izvedbo nemških načrtov, podobnih kakor se je to zgodilo na Norveškem.

Belgrad, 20. aprila. m. V zvezi z izvedeno preiskavo 16. in 17. aprila v tukajšnjih prostorih Srbske radikalne stranke, predvsem pri voditelju te politične skupine dr. Stojadinoviću ter pri bivših ministrah Djuri Jankoviću in Stojanoviću ter drugih najozbiljših sodelavcih dr. Stojadinoviča pri katerih so našli obtežljivo gradivo, so oblasti internirale dr. Stojadinoviča v mestu Rudniku v Srbiji po določilih čl. 12 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi.

Hitlerjev namestnik Hess govori nemški mladini za kanclerjev rojstni dan

Berlin, 20. apr. o. Davi ob sedmih je bila v Berlinu velika manifestacija hitlerjevske mladine za kanclerjev rojstni dan. Na zborovanju je govoril Hitlerjev namestnik Hess in izvajal med drugim:

»Vsi Nemci imajo eno samo željo: da bi Adolf Hitler ostal še dolgo pri nas in nas vodil v dobrih in slabih dneh, oblikoval naše življenje in našo bodočnost. Po tebi, naš vodja živimo, za te se borimo in bomo za te umrli, če bo treba. Kdor noče dejansko sodelovati v boju, ne more biti Hitlerjev otrok. Prehiteti morete svojo starost, da boste lahko čimprej na Norveškem stregli strojinam, uničevali angleške ladje, pluli na podmornicah. Najstarejši med vami bodo imeli srečo, da bodo lahko še v tej vojni stopili pod orožje. Večina od vas pa bo pozneje lahko dokazala, da je prava Hitlerjeva mladina. Po tej vojni bo Nemčija imela kolonije in tam boste lahko uveljavili svoje zmožnosti. Po vojni vam bo odprl svet, ne samo svet vaše domovine, marveč ves svet.«

Med zborovanjem so bile kanclerju Hitlerju prirejane viharne manifestacije.

Narodna sloga v Romuniji

Bukarešta, 20. aprila. m. Predsednik opozicije narodne kmečke stranke Mihalake je bil pred nekaj dnevi imenovan za člana kronskega sveta. S tem v zvezi je poslal dejanskemu voditelju narodne kmečke stranke v Romuniji dr. Maniu pismo, v katerem mu je razložil nagibe, ki so ga vodili, da je stopil iz stroge rezerve in sprejel mesto v kraljevem kronskem svetu. Poleg tega je Mihalake dvakrat obiskal Maniuja in mu tudi osebno razložil svoje zadnje dejanje. Na njegovo pismo je dr. Maniu odgovoril kratko rekoč: Dragi gospod Mihalake! V kolikor vas vloga kronskega svetnika ne obvezuje na nekaj drugega, kar bi ne bilo v skladu z odkritosrčnim izražanjem vašega prepričanja, potem Vaše imenovanje za kronskega svetnika ne more vplivati na zveze, ki naju združujejo. Sprejmite izraze mojega iskrenega spoštovanja. Dr. Julij Maniu.

Aca Stanojevič pri knezu namestniku

Belgrad, 20. aprila. m. Predsednik radikalnega glavnega odbora stari Aca Stanojevič, ki se je bil pripeljal pred teden v Belgrad na zdravljenje v sanatorij, je sedaj ozdravel. Včeraj je bil sprejet v avdienco pri knezu namestniku Pavlu.

Strašna železniška nesreča v Združen h državah

Newyork, 20. apr. o. Pri mestu Little Falls je prišlo do strahovite železniške nesreče. Brzovlak, ki vozi iz Newyorka v Chicago, je skočil s tira. Lokomotiva je potegnila za seboj 9 velikih vagonov, v katerih je bilo okoli 300 potnikov, skočila na cesto ter drvela po njej, dokler se ni zaletela v visok zid, kjer je prišlo do eksplozije in se je stroj razbil. Ves promet na progi in na cesti je ustavljen, potrgane so bile tudi vse telefonske žice, tako, da so poročila o nesreči prišla šele pozno v Newyork in se je pomoč zakasnila. Večina potnikov je hudo ranjenih ali pa mrtvih.

Vsi nemški listi prinašajo obsežne članke ob rojstnem dnevu kanclerja Hitlerja in pravijo, da je usoda Nemčije v močnih rokah in da je Hitler dal Nemčiji vojsko.

Holandska vlada je razglasila vojno stanje nad vso državo in izdala obsežne ukrepe proti tujcem. Enako je storila tudi Belgija.

Opomini angleškega tiska Italiji

Zavezniško vojno brodovje bi takoj odgovorilo, če bi kdo napadel katero balkansko državo

Pomirljive vesti iz Rima in napovedi o zbližanju med Italijo in zavezniki

London, 20. apr. o. Vodilni angleški dnevnik »Times« razpravlja o zaostritvi razmerja med Italijo in zavezniki, do česar je prišlo tedaj, ko sta Anglija in Francija nastopili proti Nemčiji na Norveškem. List med drugim piše naj Italija trezno presoja položaj in pravi:

Italijani morajo že poznati uspehe angleške mornarice v vseh primerih. Navzlic izgubam, ki so neizogibne, ima Anglija še vedno 150 rušilcev, 50 križark, ima svoje oklopnice in podmornice. Vse to ladjevje je pripravljeno, da skupno z mogočnim francoskim brodovjem odplave kamorkoli, kjer bi bile zavezniške koristi ogrožene, ali kamor bi ju poklicala grožnja, naperjena proti kakim majhnim državi. Zavezniki imajo hkratu voljo posredovati proti taki grožnji in moč, da to store. Njihov takojšnji odgovor na napad proti Norveški mora prepričati vsakogar, kdor misli, da bi zavezniki ostali brezbrizni spričo napada na nedotakljivost ali neodvisnost katerekoli balkan. države.

Nobena točka italijanskega polotoka ni varovana pred napadom z morja in iz zraka. Celot Rim sam je izpostavljen daljnometnim mornariškim topovom. Italija je popolnoma blokirana, če Anglija zapre Gibraltar in Suez. Odrezana bi bila od Abesinije in ne bi mogla uvažati ogromne večine blaga, ki ga letno potrebuje.

Rim, 20. aprila. m. V merodajnih italijanskih krogih je opaziti v zadnjih štiriindvajsetih urah veliko pomirjenje in ugodnejše stališče do zaveznikov. Razpravljanje je mnogo bolj mirno v primeri z ostro reakcijo, ki so jo italijanski politični in merodajni krogi pokazali spričo zadnjih dogodkov. Čeprav časopisje še vedno objavlja neugodna poročila o zavezniških, pa je vendar iz teh poročil izginila vrsta ostrih izrazov, ki jih je časopisje uporabljalo zadnje dni. Poučeni krogi pravijo, da so v Rimu uvideli, da je bila zadnja italijanska akcija nastala na podlagi napačnih informacij. Di-

Vesti 20. aprila

Podpredsednik naše vlade dr. Maček je dal francoskemu listu »Tribune des Nations« izjavo, v kateri pravi, da je za politično sodelovanje podobenstev kakor avstro-ogrske monarhije, ker ni mogoče misliti, da bi v taki državi narodne manjšine bile deležne drugega kakor krivic. Tem manjšinam je svoboda prinesel šele razpad avstro-ogrske monarhije. Hrvatije so pa uveljavili svoje zahteve v Jugoslaviji, ki mora ohraniti edinstvo in mir na znotraj, da bo mogla utrditi svoj zunanji položaj.

Ves evropski tisk razpravlja o sklepu Jugoslavije za ureditev trgovskih in političnih odnosov s Sovjeti ter se etrinja v sodbi, da bo ta sklen vplival na balkanski politični položaj in da bo služil ohranitvi miru na evropskem jugovzhodu. Mir bi rade na jugovzhodu ohranile vse evropske vesele, čeprav tega miru jugovzhodne in balkanske države same druga drugi ne oglašajo...

Norveška zakonita vlada bo v kratkem izdala posebno »Belo knjigo« o tem, kako je prišlo do nemškega napada na Norveško.

Če bo kdo napadel Švico, mora vedeti, da bodo Švicarji streljali iz vsake hiše in ne bo našel drugega kakor razvaline, piše bernski list »Die Tat«, ki razpravlja o tem, kaj bi bilo, če bi Nemci poskusili vdreti mimo Basela, po dolini Rodana proti Lyonu, koder bi edino mogli priti brez strašnih žrtev v Francijo. Švica ima pod orožjem pol milijona moč.

Na Danskem je zavladalo veliko razburjenje zaradi vesti, da je danes samostojna vojska razpuščena. Nemške oblasti so zaradi tega izdale poročilo, da vojska ni razpuščena, marveč samo demobilizirana.

Nova francoska vlada je pri včerajšnjem glasovanju dobila soglasno zaupnico po tajni seji, na kateri je predsednik vlade Reynaud poročal o svojem delu. Za zaupnico so glasovali 504 poslanci, proti pa nobeden. Pri prvem glasovanju je vlada imela samo 1 glas večine. Sodijo, da se je njen položaj zdaj popravil.

130 častnikov in mornarjev z angleškega rušilca »Hardy«, ki je prvi napadel Nemce v Narviku in potem naselil, je včeraj dospel v London, kjer so bili slovesno sprejeti. Pozdravni govor je imel mornariški minister Churchill in dejal, da so posadke na rušilcih prva straža vojske, ki jo bosta Anglija in Francija porabili, da očistita Norveško od nemških napadalcev.

Sedenja vojna se ne bo odločila v Skandinaviji, marveč na Zahodu, so začeli zadnje dni pisati nemški listi. Njihovi napadi na Norveško so malo poenostavili ter se zdaj obračajo proti Holandiji.

Predsednik italijanske vlade Mussolini bo imel govor, ki je bil napovedan za danes, 30. aprila. V govoru bo nedvomno povedal pomembne reči o bodočem stališču Italije.

Nemci so v Oslu prijeli nečaka angleškega mornariškega ministra Churchilla, ki se je mudil tam kot časnikar. Nečaku pa se je posrečilo, da je pred aretacijo sezgal vse važne listine, ki jih je imel pri sebi.

Glavni ravnatelj nemških Daimler-Benzovih avtomobilskih tovarn in tehnični svetovalec nemškega kanclerja Werlin, je imel ob začetku veseleja v Belgradu govor, v katerem je dejal, da je Nemčija veliko pripomogla k motorizaciji Jugoslavije, potem pa zatrdil, da Nemce iz turističnih ozirov zanima zlasti dve državi v Evropi: Norveška s svojimi fjordi ter Jugoslavija s svojim morjem, ugodnim podnebjem, gorami in svojo gostoljubnostjo.

Norveški poslanik v Berlinu je danes na zapoved nemške vlade moral zapustiti Nemčijo. S tem je Nemčija dejansko priznala, da je v vojni z Norveško.

Nemški konzulat v Buenos Airesu je zapovedal vsem norveškim ladjam v argentinskih pristaniščih, naj ostanejo tam, ali pa odrinejo v druge nevtralne luke. Poveljniki ladij pa so odgovorili, da bodo počakali navodil od norveškega poslanika.

Poslaniki Združenih držav iz Brazilije, Argentine, Urugvaja in Paragvaya so se sešli na posvet v Rio de Janeiro. Njihov posvet je v zvezi z zadnjimi vojnimi dogodki v Evropi.

Snočnje-francosko vojno poročilo pravi, da so se ob Moseli hudo spopadle francoske in nemške patrle, francoski letalci pa so sestrelili dva nemška letala.

V Stockholmu so snoči kazali nemški propagandni film »Onjeni krst«, ki kaže strašno delo nemškega letalstva na Poljskem. Predstave so se udeležili gostje, ki jih je povabilo nemško poslanstvo. Film so malo pred zadnjimi dogodki kazali tudi na Danskem in Norveškem.

plomatski krogi posebno živo razlagajo izjavo neke visoke osebnosti iz italijanskega zunanje-ga ministrstva, glede odnosov Italije do zaveznikov. Po tej izjavi ne vidi uradna Italija nobenih ovir na poti za zbližanje s Francijo. Ni izključeno, da bo italijanska vlada storila potrebne korake v tej smeri. V tem primeru bi prišlo do nenadne preobrata v odnosih in v sodelovanju med Italijo na eni ter Britanijo in Francijo na drugi strani. Ista osebnost je izjavila, da bi pogajanja s Francijo mogla dati lepe uspehe.

Rimski krogi pa na splošno lepo sprejemajo Chamberlainov govor, vendar pa pravijo, da je treba počakati, da se bo videlo, kako se bo obnesla in kako bo delovala nova britanska trgovska družba za Balkan. Od tega bo odvisno stališče Italije do Velike Britanije, zlasti pa je od tega odvisen mir na Balkanu. Italija nima nobenih namenov na jugovzhodnem delu Evrope.

Najbolj oboževani Charles Boyer in Lepa, filmski ljubavnik šarmantna Irene Dunne v čarobni ljubavni romanci

LJUBAVNI KRIK

Predstave: danes ob 16, 19 in 21, jutri (v nedeljo) ob 10-30 dop. (znižane cene) ter ob 15, 17, 19 in 21 Kino Union Tel. 22-21

Danes bo občni zbor Kmetijske zbornice

Danes, 20. aprila, bo redni letni občni zbor prevažne gospodarske institucije, Kmetijske zbornice. V zvezi s tem občnim zborom pričujemo nekaj misli iz gospodarskega poročila, izvajanja pa se tehta in bodo prav gotovo zanimala tudi najširši slovenski javnosti.

Po težki gospodarski krizi, ki se je pričela pred enim desetletjem in trajala skozi nekaj let, se je začelo leta 1933 obračati na bolje in je razvoj dosegel višek leta 1937. Takrat so se začeli kazati znaki popuščenja. Strah, da gremo spet v nov val krize in novih preizkušenj, je trajal skoraj eno leto, pa se je koncem leta 1938 zopet preokrenil na bolje ter je tako ostalo do izbruhov vojne. Seveda je mnogo odtenkov in odstopitev od te splošne linije, tako na posebnih gospodarskih področjih kot v posameznih državah. Zlasti je prihajala gospodarska politika držav — posebno totalitarnih — njihova avtarktična stremjenja in dirganje, vodenje gospodarstva, vse bolj do veljave.

Tudi v naši državi je bil na nekaterih področjih dosežen višek po zadnji gospodarski krizi leta 1937, vendar pa so bila tudi naslednja leta še v znamenju napredovanja, dasi se je tempo nekoliko zaustavil, bil počasnejši.

Vojna je gospodarski razvoj v marsičem spremenila. Vojskujoče se evropske države, ki predstavljajo gospodarsko hrbenico Evrope, so prešle v čisto vojno gospodarstvo, v katerega prehod sicer ni bil tako izrazit, kakor n. pr. v zadnji svetovni vojni, ker se je uravnavano (dirigirano) gospodarstvo takemu vojnemu gospodarstvu že v marsičem prej približevalo. Vendar pa je jasno, da je popolna podreditev gospodarstva vojnemu ciljem imela dalekosežne posledice. Da pri tem niso mogle ostati nevtralne države neprizadete, je samo po sebi razumljivo.

Nadalje pa je za nevtralne države najvažnejše dejstvo pomorska blokada, ki je do sedanjega trgovinske toke presekal in v marsičem spremenila. Zaradi pomorske vojne, potapljanja ladij itd. pa se je tudi pomorski promet izredno podražil. Ta podražitev gre na prostem trgu tudi do 400 in 600% pri plovi v nevarnih conah. Anglija je regulirala pomorski promet, določila višino pomorskih tarif in dala ljudem spremstvo, tako da je prevoz v Angliji mnogo cenejši kot pa so svobodne tarife. Njenemu vzgledu so sledile tudi nekatere druge države in vezale tudi velik del svoje mornarice za svoje potrebe. Zaradi tega pa se je svobodni pomorski promet toliko bolj podražil.

Predvsem pa opazujemo v vseh državah pojav draginje. Ta draginja se sestoji iz več elementov in je v manjši meri konjunkturalna značaja. Pri dobri konjunkturi je dviganje cen, zlasti surovin, prav dobro znamenje, ki ne skrbi države in ne gospodarstvenikov. Drugače pa je s pojavom draginje, ki izvira, če ne v celoti, pa vsaj pretežno iz drugih razlogov.

Koliko izvira podražitev iz konjunkturalne, koliko iz drugih vzrokov, je nemogoče reči. Ti nadaljnji drugi vzroki so: podražitev prekomorskega prometa, zaradi velikega rizika plovbe, kakor smo že navedli, deloma opazujemo razvrednotenje valut (Anglija, Francija, Kanada, Egipt itd.), razkosanost tržišč, deloma pa velika javna bremena, ki zadevajo skoraj vse države, ne samo vojskujočih se, saj je velik del držav pod stalnim orožjem, ostale pa se tudi z vso naglico oborožujejo.

Kako pa je z gospodarstvom naše države? Najprej bi v tem oziru pribili, da je naš izvoz do dve tretjini vezan na sosednje države, predvsem Nemčijo in Italijo, in da torej glede naše trgovine, to je naših gospodarskih odnosov do drugih držav, ni prišlo do take premaknitve našega ravnesja kot ga je povzročila blokada marsikateri državi.

Plasiranje izvoza naših pridelkov in surovin ni nikjer zadelo na težave. Obratno je veliko povpraševanje po biljnih in tudi živalskih proizvodih, kakor tudi drugih surovinah (baker) in premogu, ki ga dozdaj nismo izvažali. Pač pa je zastal izvoz cementa, kar je povzročilo velik zastoj in brezposelnost te panoge.

Nastale pa so tudi pri nas težave glede dobave nekaterih surovin, zlasti za tekstilno industrijo. Te težave prav zadnji čas močno naraščajo in resno ogrožajo naše industrijsko delavstvo. Sicer smo tudi tekstilije uvažali deloma za zamenjavo iz Italije in Nemčije. Toda zadnja nam jih ne more več dobavljati, Italija pa je izkoristila konjunkturo in zahteva neprimerno višje cene. Čeprav je teh surovin zadosti v Ameriki in prevoz k nam ni onemogočen, pa so tukaj v prvi vrsti težave zaradi dobave deviz, glede katerih smo sedaj v prav posebnem slabem položaju, deloma ker nismo imeli izvoza koroze, deloma ker je večja potreba po devizah zaradi države (vojaške dobave). Se le v zadnjem času smo doživeli tudi direktno blokado s strani Angležev glede kavočnika, ki ga ne pustijo uvažati in je tovarna Semperit s 300 delavci že ustavila obrat. Kaj nam na tem področju bodočnost prinaša, je popolnoma neizvestno.

Podrobno se bomo pečali v naslednjem z žitaricami, živino, lesom, ostala detajlna proučevanja industrijskih panog ne spadajo toliko v naš okvir.

Pojav draginje za našo državo je prav tako značilen kot za druge. Cene na veliko so se dvignile od 76.8 meseca avgusta na 94.9 me-

seca februarja. Tudi marca so rastle (za nekaj točk), cene industrijskih proizvodov so šle od 78.3 na 96.5. Indeks cen na malo se je dvignil od 81.7 na 94.9 februarja, to je za 13.2 točka ali 16%. Ta indeks se zdi najmanj zanesljiv. V Sloveniji se je po podatkih Delavske zbornice življenje nekvalificiranih delavcev podražilo za 25%, uradnikov in kvalificiranih delavcev pa za kakih 21-22%. Seveda smo pa doživeli pri posrednih predmetih tudi podražitev za 40% in več. Tudi delavske organizacije zahtevajo povišanje plač vsaj za 20% (tekstilna industrija je povišala plače meseca decembra za 10%, konec januarja za 6%).

Zahtevi po strožji kontroli cen je vlada ugodila iz uredbo o kontroli cen, katere načrt je zadel seveda pri industrijskih in trgovskih krogih spočetka na velik odpor in so vodili proti njej hude borbe. Končno je bila le uveljavljena in ustanovljen komisariat za cene. Vsaka podražitev predmetov, ki so pod kontrolo cen, je prepovedana, razen če jo odobri komisar za cene, ki mora po predloženem predlogu ugotoviti, če je res podano dejansko stanje za podražitev.

Pod kontrolo spadajo najvažnejše življenjske potrebščine in kmetijske priprave, po posebnem spisku izdanem od ministra trgovine na osnovi uredbe o kontroli cen (nekaj čez 50 predmetov).

Taka uredba je seveda brezpogojno potrebna, zahteva je le, da ne bo izvedena zaradi nezadostne organizacije.

Prodaja s strani kmetov-producenotov ni pod kontrolo. Vsi kmetijski pridelki so tako dolgo trpeli pod nizkimi cenami zaradi splošne nadproizvodnje na svetu, da je prav, da pridejo kmetijski pridelki spet bolj do veljave, seveda tako, da ima od tega korist producent, ne pa drugi.

Kar se tiče zaposlenosti, ki je barometer za industrijsko in obrtno delavnost, se dosedaj nismo mogli baš pritoževati. Točnih podatkov o številu zavarovanih delavcev za vso državo nimamo za zadnje mesece.

V Sloveniji, kakor v vsej državi, se je v prvem povojnem mesecu zaposlenost precej zmanjšala, a se je proti koncu lanskega leta spet nelo popravila in smo imeli decembra lani celo več zavarovancev kot leto prej (1618). To stanje, ako izvajamo sezonsko razliko, se je tudi dosedaj držalo.

Baš zadnje dneve pa prihaja tekstilna industrija in z njo nekatere druge v obupno težak položaj zaradi pomanjkanja surovin.

Rudarska proizvodnja je vseskozi v dobrih razmerah: avgusta meseca je bil indeks 143.6, januarja 155 (decembra 161). Topliniška proizvodnja prav tako avgusta 201.2, januarja 216.6; proizvodnja premoga avgusta 516, januarja 594. Glede prometa po železnici, ki je prav tako zelo dober barometer, nimamo še dovolj podatkov: januarja letos je znašalo število natovornjenih vagonov 10.000 več kot l. 1939. Pač pa je rečna plovba zimske mesece, zlasti zaradi hude zime, popolnoma prestala.

Dohodki državnih financ, ki v normalnih razmerah tudi dobro odsevajo splošen gospodarski položaj, so od novembra meseca večji kot v istih mesecih prejšnjega leta, seveda je pa tukaj deloma vzrok v povečanju davčne stopnje, ki gre ponekod zelo visoko, o čemer moram na tem mestu spregovoriti nekaj besed.

V drugi polovici meseca decembra 1939 je vlada izdala več dopolnilnih in spreminjalnih uredb na polju davčne zakonodaje, katerih namen je bil seveda v prvi vrsti najti novih virov za velike državne potrebe, vendar pa se je vlada ozirala na gospodarski položaj kmetkega prebivalstva in mu je skušala z novimi bremenimi priznati, deloma ga je celo od dosedanjih razbremeni, a deloma pa so ga nove spremembe tudi bolj obremenile.

Dne 13. decembra lanskega leta je bila uveljavljena uredba o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih, ki predvideva zlasti veliko povišanje pridobnin in pa družbenega davka (ki ga plačujejo delniške družbe). Ta povišanja so zares velika in industrijski in trgovski krogi bijejo ves čas hude boje proti njim, dasi ni izgledov, da bi uspeli.

Ista uredba je oprostil plačevanja zemljarine vse one kmete, katerih katastrski čisti dohodek njih celokupnega zemljišča ne presega 1000 din. To so posestva med 3-6 ha zemlje, kakor je pač bonitetna zemljišča. Vsekakor bo velik del malih kmetov — morda 50.000 kmetov — oproščen plačevanja zemljarine. Pač pa je precej močno povišala ista uredba zemljiški dopolnilni davek, počenši od meje 20.000 čistega katastrskega dohodka navzdol.

Nadalje je za nas velike važnosti uredba o odpisu zaostankov davkov, taks in kazni za davčna in takсна kazniva dejanja ob koncu 1937, oziroma 1939, ki je bila objavljena prav tako 13. decembra 1939; ta uredba je določila, da se onim kmetom, ki katastrski čisti dohodek njih celokupnega zemljišča ne znaša več kot 1000 din in so torej po novi uredbi o spremembah zakona o neposrednih davkih oproščeni plačevanja zemljarine, uradno odpisujejo vsi zaostanki na davkih, takсах ter kaznih za davčna in takсна kazniva dejanja do konca l. 1939. Po prošnji pa se odpisujejo zaostanki do konca leta 1937 tudi drugim davčnim zavezancem, če bi njih izterjava pomenila gospodarski propad dolžnika. Rok za vlaganje teh prošnji je bil s poznejšo uredbo podaljšan od prvotnega 23. marca do konca meseca maja 1940.

Omenjamo še uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona o državnih trošarinah z dne 30. dec. 1939. Ta uredba je ukinila banovinsko trošarino na vino in žganje z obljubo, da bo banovinam zmanjšani dohodek na trošarini nadomestil finančni minister iz posebnih sredstev, občanom pa je trošarino na vino in žganje maksimirala na nižjo mero kot je bila dosedanja; vendar se je občanom posrečilo doseči, da so v nove proračune mogle vnesti trošarino v lanske višini. V čl. 1 pa je ta uredba prinesla še dve trditvi: po sedanjem tekstu bi se morala trošarina plačevati, še preden se vino vzame iz kleti vinogradnika; zamenjava vina za žito in krompir med obojestranskima producentoma teh prispevkov ni oproščena trošarine. Dosedanje intervencije, da je trošarino pobrali šele potem, ko je bilo vino že postavljen v točilno klet, da se oprosti trošarino zamenjava vina za krompir in žito med neposrednima producentoma, še niso dosegle uspeha.

Važni sklepi mestnega sveta

Ljubljana, 20. aprila.

Včeraj popoldne je bila v mestni posvetovalnici seja mestnega sveta. Zupan dr. Jure Adlešič je v začetku govora omenil, da je ljubljanski odbor za zimsko pomoč nabral že lepo vsoto pol milijona dinarjev v gotovini, prav tako pa ima obljubljenih za okrog 100.000 din raznih daril. Mestna občina je pri javnih delih zaposlila veliko število brezposelnih. Tako se ureja Ambrožev trg, ki bo v nekaj tednih preurejen, dalje se ureja več otroških zavetišč in pa tudi prostor pred Zalami, kjer je dala občina podreti staro hišo. Računajo, da bodo Zale prihodnji mesec že blagoslovljene. G. župan je nato omenjal razne darovalce za zimsko pomoč in omenil pohvalno uslužnost Akademskoga pevskega zbora, ki bo po svoje prispeval s tem, da bo v mestnem zavetišču v Japljevi ulici ponovil svoj koncert za reveže. Nato je omenil smrt uglednih meščanov in drugih, ki so si za slovensko kulturo pridobili zasluže. Občinski svetniki so vsem zaklicali »Slava!«.

Poročilo finančnega odbora je podal nato prof. Dermastija. Povedal je, da je finančno ministrstvo potrdilo mestni proračun za malenkostnimi spremembami. Mestna hranilnica je dala občini posojilo 5 milij. din za zgradbo zavetišča za onemoglo v Bokalah. Obenem je najela občina posojilo 1 milij. din pri Borzi dela v Ljubljani. Posojilo pri mestni hranilnici se bo brestovalo po 5.5, pri Borzi dela pa po 4% in se bo amortiziralo v 25 letih. G. župan je pri tej priliki povedal, da je mestna občina sklenila izvesti večji program gradnje malih hišic, katerih vsaka bi veljala po 62 tisoč dinarjev. Načrti so že izdelani, zemljišče dodeljeno. Hišice bi občina v prvi vrsti dala na odplačilo nižjim mestnim uslužbencem. Sprejet je bil dalje sporazum z uršulinskim samostanom, da se bo podaljšala Šubičeva ulica do Zvezde. Uršulinke bodo zgradile ob novi ulici poslopje za svojo gimnazijo. Podreti bo treba staro poslopje, ki prečka novo projektirano cesto, podreti tudi del starega gimnazijskega poslopja in urediti tudi ograjo. Mestna občina bo za vse to plačala 1.7 milij. din, ki jih bo odplačevala v 6 rednih mesečnih obro-

kih. Občina bo poskrbela, da se bo ulica čimprej odprla.

Poročevalec finančnega odbora je stavil tudi predlog, da bi občina najela 15 milij. posojilo pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev. Občina bo morala neizogibno prispevati 7 milj. din za ureditev ceste od Ljubljane do Ježice. Če mestna občina tega ne storila, bo zapadel državni prispevek v enaki višini. Dalje mora občina izpeljati v Trnovem kanalizacijo. Končno mora Ljubljana dobiti tudi svoje ljudsko kopališče. Velika so tudi bremena občine spriču potreb zaščite pred letalskimi napadi. Za vse te potrebe je treba najeti nova posojila.

Pri poročilu gradbenega urada je prišel v razpravo predlog, da bi bilo treba urediti Nunske ulice in umakniti stavbe za dva metra nazaj v isto črto, v kateri je sedaj hiša Obrtne banke. V tej ulici misli Okrožni urad zgraditi nov ambulatorij, ki bi ga preselili iz sedanjega poslopja Okrožnega urada na Miklošičevi cesti.

Za kulturni odbor je poročal inspektor Silvo Kranjc. Predložil je pravilnik o podeljevanju nagrad mestne občine likovnim umetnikom in pravilnik za podeljevanje Plečnikove ustanove. Oboje je bilo sprejeto.

Prav zanimivo je bilo tudi razpravljanje o postavitvi spomenika kralju Aleksandru v Ljubljani. Vsi občinski odborniki so predložili interpelacijo, v kateri so prosili g. župana za pojasnilo o dejanskem stanju te akcije. Zupan dr. Adlešič je podrobno razčlenil vse dogodke okrog postavitve spomenika, zlasti pa se je pomudil pri nerazumljivem in trmastem stališču spomeniškega odbora, ki na pametne predloge mestne občine noče pristati, po drugi strani pa sam ne ve, kam bi z naročenim spomenikom, ker bi bil spomenik v tistem prostoru, ki ga je odbor predlagal, neprimeren in neskladen z okolico. Splošna zahteva meščanstva pa se glasi tako, da je treba le priti nazaj k Plečnikovem načrtu in prevzeti njegovo zamisel, ki je najbolj ustrežna in popolna.

Sledila je nato tajna seja, na kateri so bile podeljene podpore iz dr. Košmrjeve ustanove. Obenem je bilo sprejetih v mestno službo več prosilcev.

Ljubljana od včeraj do danes

Ljubljana, 20. aprila.

»Susa nam grozi!« tako že pripominjajo stari, izkušeni kmetovalci, ko je letošnji april izredno velik revež na padavinah. Na njihah je prah. Nobene moče. To je glabo za vse posevke. Danes je tudi konec vremenskega režima slavnih 40 mučenikov. Stoletne izkušnje naših kmetovalcev imajo svojo bistveno podlago v kratkem izreku: »Kakoršna vreme na dan 40 mučenikov, tako ostane skozi 40 dni!« Mučeniki so bili letos 10. marca brez dežja, sicer hladni, toda ves čas nam niso prinesli hujših deževnih dni in izostale so katastrofalne povodnji v naših krajih. Navpravmo kratko vremensko bilanco za dobo 40 dni. V marcu je bilo precej deževno. Od 10. marca do konca smo imeli 7 deževnih dni ter je padlo 76.4 milimetrov dežja. April nasprotno je imel samo 1 dan dež. Bilo je 5. aprila, ko je padlo le 3.8 mm dežja. Od takrat naprej smo ostali brez dežja. V bistvu je torej obveljal stari vremenski rek o 40 mučenikih! Z veliko bojaznijo zre naš poljedelec v bodočnost. Vsi računajo, da bo brazdeževje trajalo še več dni. Za maj nasprotno napovedujejo veliko dežja. Naj nam ga Božja previdnost pošlje, da nam polja ožive in travniki ozelenel!

Zatišje povsod

Reševalna postaja ni zaznamovala v zadnjih 24 urah nobenih nesreč. Reševalci so bili poklicani po niti k dvema bolnikom, ki so ju prepeljali v bolnišnico. Dopoldne v mestu tudi ni bilo nesreč in nikakih karambolov, ko je drugače danes po cestah in ulicah izredno živahen promet. Tudi na policiji pravijo, da je njih torba prazna in da nimajo nikakih hudih senzacij, nikakih velikih tatvin in vlomov. Svedrovcji za enkrat počivajo, ker so vsi glavni profesionali v svedrovnstvu na varnem.

Krompirjev trg

Danes dopoldne, kakor sploši zadnje 3 sobote, je prav velik naval na krompirjev trg na Sv. Petra napisu. Ves prostor od Zmajškega mostu tja do znamenitega »Fajmoštra« je bil ob 9 popoldneva zaseden. Bilo je že ob 9 okoli 90 velikih voz krompirja iz različnih krajev. Kmetje skušajo trdo držati stare, visoke cene krompirja. Opažati je tendenco padanja cen krompirja. Ob 9 so prodajali krompir po 2 do 2.10 din kg na debelo. Velikanske so se zaloge krompirja po deželi. Vsakdo skuša sedaj v pomladanski krompirjevi sezoni povečati svoj pridelek za dobre cene. Nekateri kmetje so že nekoliko odnehali v cenah in ponujajo krompir že pod 2 din kg. Prodajali so ga že po 1.80 din kg.

Val draginje v razmahu

Draginja narašča. Človek lahko hladno in preudarno motri ta pojav. Mnogi so nejevoljni, toda v viharnih dneh in hudih katastrofah mora pravi državljani ohraniti treznost in preudarnost. Lahko zapišemo kot kronisti dejstva in cene, kakor jih ugotavlja vsakih 14 dni uradno in z vso vestnostjo mesni tržni urad. Kako so se dvignile cene raznim življenjskim potrebščinam od lanske jeseni, ko je Evropa zajadrala v valovih hudih borb in spopadov?

Veliko je povpraševanje po loju. Mnogi špekulanti ponujajo horendne cene. Jeseni je bil loj po 6 din, 1. marca po 8 do 10 din, sedaj v aprilu že po 12 din. Gospodinjje imajo velike skrbi za mast. Lepa domača mast je bila jeseni po 18 do 20 din, sedaj je po 21 do 22 din kg. Domača slanina je bila jeseni po 16 din, 1. aprila po 17 in sedaj po 18 din kg.

Hrvaška slanina je nekoliko dražja. Bila je jeseni 17 do 18 din, v začetku aprila 18 in sedaj 20 din kg. Val draginje je zajel prav hudo tudi perutninski trg, ki je bil danes razmeroma dobro založen. Velik je izvoz perutnine. Brezmesni dnevi baje tudi vplivajo na cene perutnine. Kokoši in petelini so bili jeseni dobro rejeni in pitani po 17 do 25 din komad oziroma na velikost, danes so po 35 do 40 din komad. In kaj je z mlekom in mlečnimi izdelki? Jeseni je bilo mleko po 2 do 2.25 din, sedaj je že opažati tendenco dvigovanja cen. Zahtevajo za mleko že 2.50 din za liter. Jeseni je bilo surovo maslo po 26 do 28 din, sedaj 24 do 30 din kg, čajno maslo jeseni po 28 do 32, sedaj 32 do 40 din kg. Kuhano maslo je bilo jeseni 28 do 30, sedaj 36 do 38 din kg. Tudi razni siri so dražji. Bohinjski sir je bil jeseni po 26, sedaj po 30 din, komplementale jeseni 26, sedaj 30, trapistovski sir I-a jeseni 22, sedaj 26, II-a jeseni 18, sedaj 20. Tudi jajca so se začela zopet dražiti.

Kaj naj porečemo o raznih molah in drugih mlečnih izdelkih. Cene rapido naraščajo! Moka št. 0 je bila jeseni 3.75 do 4, sedaj 4.25 do 4.50 din kg, moka št. 2 jeseni 3.55 do 3.75, sedaj 4 do 4.25, moka št. 4 jeseni 3.35 do 3.50, sedaj 3.75 do 4, moka št. 6 3.15 do 3.25, sedaj 3.50 do 3.75. Kaša — otroška paša — se je tudi podražila. Jeseni je bila 3.75 do

4, sedaj 4.25 do 4.50. Ržena moka jeseni 3.10 do 3.20, sedaj 3.50 do 3.75. In kaj naj rečemo o podražitvi raznega špecerijskega blaga. Prave, pristne brazilske kave si revni sloji že več ne morejo privoščiti. Cene so naravnost horendne. V nekaj mesecih so se dvignile kar za 20 do 30%.

Charles Boyer v najnovejšem filmu »Ljubavni krik« v kinu Unionu. Eden najbolj oboževanih predstavnikov ljubimskih vlog, francoski umetnik Charles Boyer nastopi danes na platnu kina Uniona v filmski romanci »Ljubavni krik«. Njegova partnerica je prelepa Irene Dunne, umetnica in pevka velikega stila. Film je globoka ljudska drama dveh ljudi, ki najdeta v zmedeni modernosti življenja rešitev v ljubezni, pred katero sta oba bežala. Vsebinska filma mnogo pripomore k uspehu tega prelepega filmskega dela.

Pogrebšana. Od prejšnjega četrtka, 11. t. m., pogrešajo 11letno deklico Mijo, ki je odšla z doma in se do danes ni vrnila k svojem. Deklica je bila oblečena v temnomoder plašč, rjave nogavice, nosi sandale. S seboj je imela tudi solski plašč. Temnomodro krilo in rdečo bluzo. Nosi lase spleten v kitke. Odšla je popoldne od doma. Kdor ve kaj o tej deklici, naj javi policijski upravi. Mogoče je dekle odšlo na kmete in se tam zadržuje.

Združenje gostilniških podjetij v Ljubljani vabi članstvo, da se udeležijo pogreba umrlega člana gostilničarja Anžeta Josipa. Pogreb pokojnega bo v nedeljo, dne 21. aprila ob 5 popoldne iz Lititske ceste št. 49 na pokopališče v Štepanjo vas. — Uprava združenja.

Regulacija potoka Mozirnice

Celje, 18. aprila.

Potok Mozirnica, ki se izliva v Savinjo oz. v industrijski kanal pri Mozirju, je delal ob poplavih mnogo škode na njivah in travnikih. Mozirjani, zlasti mejaši ter Tujskoprometno društvo, so se obračali na vse instance, da bi se ta potok vendarle reguliral. Banska uprava je ugodila tej prošnji in odobrila za regulacijska dela potoka Mozirnice 45.000 din, Tujskoprometno društvo v Mozirju pa je za regulacijo prispevalo 5000 din. Dela so se že pričela in morajo biti končana do konca meseca maja.

Z ureditvijo Mozirnice pa ne bodo pridobili samo mejaši zemljišč ob potoku, temveč tudi mozirsko kopališče, v katerega se je potok izlival in onesnaževal vodo. Mozirnice bodo regulirali tako, da se ne bo več stekala v industrijski kanal, ki je obenem kopalni bazen, da bo tekla voda nad strugo in se zlivala v Savinjo tako kot Trnava.

Na Hrvaškem bodo začeli iskati ležišča nafte

Zagreb, 20. aprila. j. »Hrvaški dnevnik« poroča o preiskovanju rudniških terenov in pravi sledeče: Eno najbolj perečih vprašanj rudarske politike banske oblasti je preiskovanje rudarskih terenov in geološko spoznavanje terena. V rudarskem oddelku banske uprave so ustanovili poseben geološki zavod. Izredne razmere na svetu so pokazale nujno potrebo po važnih surovinah. Tudi pri nas se je zadnje mesece pokazalo silno pomanjkanje premoga in bencina, čeprav so naši kraji bogati na premogu in se nahajajo verjetno tudi zelo obilna ležišča nafte. V sosednjih madžarskih krajih so našli na nafto. Prav tako pa pri nas vrtajo pri Tuzli. Tudi »Jugočelik« je imel svoj čas načrte za proizvodnjo bencina, pa je šel po napačni poti, ker se je lotil načrtov za pridobivanje sintetičnega bencina po vzoru Nemcev. Nekateri krogi »Jugočelika« so zastopali mnenje, da bi bilo treba zaradi tega dobiti priprave, ki pa bi veljale nekaj sto milijonov dinarjev. Pa čeprav dobivajo Nemci določene količine bencina na umeten način, pa se vendar zdi, da metode niso take, da bi mogle zadovoljiti potrebe narodnega gospodarstva in narodne obrambe in zato Nemci še vedno kupujejo velikanske količine bencina in nafte v tujini. Zaradi tega se zdi, da je bolj pravilna pot, če iščemo nafto v domačih ležiščih. Geološki zavod banske oblasti bo začel preiskovati zemljišča, za katera misli, da so bogata na rudninah. Čim bo banska oblast imela pri roki potrebne denarje, bo kupila priprave za vrtanje.

Naročajte in širite Slovenski dom!

Od tu in tam

Podpredsednik vlade dr. Vlado Maček je dal bolgarskim častnikom, ki so ga bili v Belgradu obiskali, precej obširno izjavo, ki se po svoji vsebini in preprostosti zelo razlikuje od običajnih izjav odgovornih politikov. V izjavi ni vpludnostnih izjav, niti mogočih fraz, temveč je kar odkrito izražena želja, kaj naj bi se uredilo v odnosih med našo državo in Bolgarijo. Dr. Maček želi, da bi se tudi Bolgari potrudili, da bi se ustvarila neke vrste zveza med kmetijskimi državami v Podunavju in na Balkanu, ker bi se s tem koristilo vseh teh držav najbolj zaščitile. Odstranjeni bi bili povodi za stalne spore in s tem bi tudi tujcem ne dajali nobenih prilik več, da bi se v nas vmešavali. Končno je dr. Maček položil bolgarskim častnikom na srce, naj bi tudi oni dali svoj prispevek za pomirjenje in sporazum vseh balkanskih držav in bi s tem storili veliko uslugo delu, ki je v teku.

V tedenskem glasilu slovenskega »naprednega učitelstva« (ki je seveda zgolj strokovno glasilo učiteljske organizacije) smo brali v zadnji številki tudi odstavek, v katerem so ponatisnjeni nekatere pripombe našega lista k pobujanju alkoholizma med slovenske mladino. Naš dopisnik je v članku poudaril potrebo, da bi bilo treba zlasti pri učitelstvu, ki ima največji vpliv na doraščajočo mladino, iztrebiti alkoholizem. Učiteljski list naredi pri vsem tem popolnoma nedolžen obraz in pravi, da se bo nazadnje oglašil še nekdo, ki bo trdil, da so učitelji povzročili celo svetovno vojno. Učiteljskemu tedniku je treba reči le eno, da se namreč zmanjkuje, da bi večini slovenskega učitelstva naprtli popolno nedolžnost, ker ima vsa slovenska javnost o njihovem delovanju jasne in čiste predstave. Vedeti mora, da ljudstvo ne brez utemeljenih razlogov na splošno v učitelstvu ne vidi svojih prosvetiteljev, temveč ljudi, ki so mu po svoji miselnosti popolnoma tuji. Menda list ne bo zahteval od ljudstva, da se bo ravnalo po kapricah učiteljev, temveč da le naloga učiteljev, da gredo z ljudstvom. Minili so namreč časi, ko si je učitelstvo prilastilo privilegij, da je s prezirom do ljudstva prodajalo nazore ne »učenosti«, ki kvarno vpliva na zdravo ljudsko dušo. Sicer pa je vse govorjenje o učitelstvu nepotrebno, ker bo čas sam prinesel osebe, ki bo od njih smeti od žita.

Predsednik vlade Dragiša Cvetković je imel več konferenc s posameznimi ministri. Govoril je z njimi o vprašanjih, s katerimi se bodo še bavili na sejah vlade, zlasti pa o takih vprašanjih, ki se tičejo novih trgovinskih odnosov z nekaterimi tujimi državami.

Dr. Vlado Maček je v spremstvu poštne ministra dr. Torbarja pred dnevi pregledal — in sicer privrat — notranjščino Narodne skupščine. Posebno si je ogledal razna kiparska in slikarska dela v poslopiju. Notranjščino mu je razkazoval komisar Narodne skupščine.

O sadašnji tobačni in odkupnih cenah v Južni Srbiji so začeli te dni razpravljati o upravi drž. monopolov. Do razprave je prišlo zaradi stalnih pritožb južno-srbijanskih sadilcev tobaka, ki so bili nejevoljni, da so dobili sadilce v Hercegovini letos nekaj boljše odkupne cene. Obenem bodo razpravljali o predlogih južno-srbijanskih sadilcev, da bi se jim na drug način uredilo vprašanja sadnje tobaka, obenem pa naj bi se zgradila v Južni Srbiji nova tobačna tovarna. Njihove interese zastopa bivši minister Jovan Altiparmaković.

Vojvodinske reke stalno upadajo in se umikajo iz poplavljenih krajev. Po računih strokovnjakov je treba pričakovati, da se bodo reke v enajstih dneh umaknile v svoje struge, če ne pride spet kakšna nesreča ali pa hudo deževje. Komisije, ki imajo nalogo nuditi pomoč poplavljenim, so razdelile že mnogo podpor. Pričakujejo pa, da bo vlada dala še mnogo večje zneske v ta namen, ker so se dosedaje podpore izkazale kot premajhne.

Svojevredni rekord ima v Jugoslaviji 14letni Hasan Mustafić iz Babića pri Sarajevu. Fantič je najstarejši v družini in je navzile svojim 14 letom smatral za pametno, če se poroči. Izbral si je enako staro dekle in se res poročil. Živel je dva meseca v zakonu. Veselje pa ga je hitro minilo in Hasan si je nekega dne premislil, pogladel mlado ženo iz hiše in se začel obračati oču po drugi muslimanki. Tokrat si je izbral za družico etarejšo dekle in se z njo poročil. Sam pravi, da je sedaj bolj zadovoljen in da se ne misli tako hitro ločiti, kakor se je prvokrat. Bog ve, če se temu zelenemu zakonskemu možu spet ne bo zavrtelo v glavi in bo svoj ne preveč laskav rekord še povečal.

Posebno prosvetno društvo so si ustanovili številni cigani v Arangelovcu. Privrat se bodo javnosti, ki posebnih kulturnih stremiljenj pri ciganih ni bila navajena opoznavati, predstavili te dni, ko bodo igrali igro, zajeto iz njihovega življenja. To igro jim je napisal neki šestoselec, ki se je kot mlad deček dostikrat igral s ciganskimi otroki. Ta posebnost je zbudila med ljudmi kajpak radovednost in zanimanje in zato bodo imeli cigani pri prvi predstavi dosti obiskovalcev. Verjetno pa je, da bodo obiskovalci toliko pametni, da bodo vse svoje premoženje pustili doma, ko bodo odšli k predstavi.

Znani gledališki igralec Zvonimir Rogoz, ki je bil 10 let član ljubljanske drame, pozneje pa spet 10 let član pragaške gledališča, se je vrnil v domovino. V Ljubljani bo nekajkrat gostoval v svojih najboljših vlogah, pozneje pa bo odšel v Split. Kakor poročajo zagrebški dnevniki, je uprava gledališča v Splitu najela Rogoza za igralca in za prvega režiserja. Kakor znano, je splitsko gledališče šele z ustanovitvijo banovine hrvatske dobilo nov zakon, ker so bila zagotovljena potrebna sredstva za nastanitev igralcev in drugega potrebnega gledališkega osebja.

Z ogromno milijonsko tožbo ima opravka sodišče v Sremski Mitrovici. Tožbo je vložila vdova Valentina Pechmajova, katero so menda za tovarno njenega moža opetnastili neki odvnetnik in njegovi prijatelji. Valentina se je kmalu po vojni poročila s francoskim častnikom, ki se je bil boril na strani Srbov na solunskem bojišču. Žena je bila podedovala po svojem očetu tovarno čokolade, katero je potem vodil njen mož. Pred trinajstimi leti pa ji je mož nenadoma umrl in v oporoki zapustil vse svoje imetje vdovi in hčerki. Žena ni bila izveščana v tovarniških poslih in je zato poslušala nasvet pravnega zastopnika, naj si da izplačati 450.000 dinarjev iz premoženja, ker bodo vse ostalo prevzeli upniki, kajti tovarna je bila baje zelo zadolžena. Vdova je poslušala nasvet in se vdala. Pozneje pa je izvedela od nekaterih tovarniških uslužbenecv, da so jo skrbniki krepko opeharili. Ogojčevali so jo za težke milijone. Vdova je sedaj v svojem in v imenu svoje hčerke vložila tožbo, v kateri zahteva dobrih devet milijonov dinarjev odškodnine. Krivci pravijo, da se vdovi ni zgodila nobena krivica, ker da je bila takrat tovarna res na koncu in da so jo pozneje novi lastniki spet spravili na zdravo podlago.

Dejanja »uradnika iz notranjega ministristva«

Ljubljana, 20. aprila. Razpravna dvorana št. 79. Lepo pomladansko vreme je kljub temu privabilo v dvorano mnogo poslušalcev in poslušalk, celo izredno mladih, ki nikdar ne zahajajo v to dvorano. Mali senat je sodil pod predsedstvom s. o. s. g. Rajka Lederhase mladega Franceta z medenim jezikom tam z Notranjskega zaradi zločinov napravljani lažnih listin in prestopka prevare. Fant se je temeljito pripravil za svoj prvi nastop pred resnimi sodniki. Že prej je zagrešil dve malenkosti, da je vsega odsedel 27 dni v zaporu. Hodil je dalje časa med poslušalce v veliko dvorano, da je preučil položaj, kako mora nastopiti pred sodniki in kako naj vodi boj proti strogim paragrafom. Sodna reportaža in Ljubljani je drugače res suhoparna, ker se razprave razpletajo povsem šablonsko. France z medenim jezikom je poskrbel s svojim nastopom dramatičnejše prizore.

Fant je nadarjen, toda začel je že mlad uganjati pustolovščine, ki se pač navadno končajo pred sodnim tribunalom. Lani 19. maja je ponaredil generalno pooblastilo, spisano v angleščini, s katerim ga pooblašča stric Peter Mestek (Pierre Mestek), ki ga fant sploh ni nikdar poznal in tudi stric njega ni nikdar videl, ker je v Ameriki že deset in desletja, za glavnega oskrbnika njegovega posestva na Notranjskem. Mladji France je ponaredil stricev podpis in tudi podpis dr. Clymana iz Newyorka. S tem pooblastilom je zapeljal lesnega trgovca Mulca tudi z Notranjskega in ga opeharil za 2250 din, ko mu je na podlagi ponarejenega pooblastila prodal 23 hoi iz stricevega gozda.

France je pa še prej zagrešil drugo pustolovščino in sleparijo. Izdal se je za »urednika« našega lista. Prišel je v stike s tajnikom Narodne galerije g. Zormanom. Nekega dne, bilo je 23. julija predlanskim, ga je telefonično obvestil, da ga je sestra pokojnega slikarja Sterleta pooblastila, da naj zanjo vnovi Sterletove slike. Prej je namreč tajniku prepustila Sterletova sestra Josipina Stražisarjeva ves bratov inventar, da prodaja zlasti slike. G. tajnik je zadevo izročil g. Kosu, ki se mu je posrežilo prodati nekaj Sterletovih slik. G. Zorman, v dobri veri, da je mladji France pravi pooblaščenec Sterletove sestre, je izposloval, da je dobil za prodane slike izplačanih 2475 din. Pozneje se je izkazalo, da je France ta denar za se porabil in zapravil.

France je prišel pred sodnike brez zagovornika. S seboj je prinesel obtožnico in razne zapiske. Cedno je bil oblečen. Priznal je, da je po-

naredil pooblastilo, toda ni imel namena nikogar oškodovati, njegovi nagibi so bili pošteni in čisti. Sodnikom je pravil dolge romane. Skušal je zadevo spraviti iz okvira razpravnega predmeta in se prikazati kot rešitelja stricevega posestva. Obtožen je bil tudi, da si je prilastil od stricevega posloppa več opeke in traverze ter vse prodal. Glede poneverjenega denarja na škodo Sterletove sestre se je različno izmotaval, naposled je priznal, da je v neki nočni kavarni v Kolodvorski ulici zapravil kar dva tisočaka. Predsednik strogo: »Zakaj ste zapravili toliko denarja?«

Medeni France jezero: »Brat me je razburil zaradi domačega življenja! Razburjen sem bil. Tisočak sem celo zažgal!«

Splošno zaupanje med sodniki in poslušalstvom. »To je pri nas pač redek primer, da kdo zažiga tisočake,« je nekdo pripomnil.

Kot priča je bil zaslišan edino Mlinar, ki je potrdil, da je bilo medenega Franceta generalno pooblastilo ponarejeno, kar je tudi sam obtoženec priznal. Prečitane so bile nato izpovedbe raznih v zadevo zapletenih prič. Predsednik je tudi ugotovil, da se je France z medenim jezikom podpisal kot »uradnik politično-kriminalnega oddelka v notranjem ministristvu«. Obtoženec, ki je izgubil očeta v mladosti, je pravil, da mu mati živi v Stari Pazovi. Kar ni res! Ko so obtoženec čitali prejšnje kazni, je ta samo eno priznal, drugo kaznen ne. Predsednik: »Zakaj ste bili drugi kaznovani? Obtoženec: »Sam ne vem.«

Državni tožilec g. Bogdan Lendovšek je pripomnil v svojem govoru, da je sedel na zatožno klop dijak, ki ni več dijak. Drugi rečni dijak vestno izpolnjuje svoj študij in stradajo, obtoženec nasprotno. Njegov glavni motiv je bil priti na lahek način do denarja. Pred sodiščem se ne more obtoženec oledati.

Obtoženec je v svojem končnem govoru poudaril: »Državni tožilec me je hotel predstaviti kot faliranega študenta, kot baraboa.« Predsednik: »Ne boste tu polemizirali z državnim tožilecem! Obtoženec je nato izjavil: »Bil sem res v slabi družbi. Nisem se pokvarjen. Vem, kaj sem. Lahko me obsodite na 10 let, imam pa čisto vest.« Sodnike je tudi ironično vprašal: »Zakaj mi niste dali advokata?«

Po daljšem posvetovanju je sledila sodba: Medeni France je kriv dejanj v smislu obtožbe ter je nepogojno obsojen na 7 mesecev stroga zapore in 120 din denarne kazni ali v 2 dni nadaljnega zapore. France ogorčen: »Takoj revizijo! Med poslušalstvom kratka pripomba: »Izvrsten advokat bi bil, ko bi študiral!«

Zanimiv poskus sleparije s pismom bivšega bana dr. Marušiča

Danes se ponavlja pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča zanimiva razprava, ki je bila 7. oktobra lanskega leta preložena. Na zatožno klop je prišel 52letni mehanik Vincenc Simončič iz Ptuj. Zadeva, ki ga je spravila pred sodišče, spada v zgodovinsko zanimivo dobo, ko so paševali pri nas v Sloveniji in v naši državi razni veliki diktatorji in mali diktatorčki. Takrat so kar naenkrat prihajali na površje ljudje brez imena in brez zasluga, ki so prevzeli vodilna mesta v družbi, v upravi, politiki in gospodarstvu. Danes se naravnost čudimo, kako so si tedanji vlastodržci znali izbrati najbolj temne elemente, da so verno služili njihovim ciljem. Eden takih diktatorčkov je bil tudi Vincenc Simončič.

Leta 1938 so bile v našem javnem življenju velike spremembe. Povsod so odstavljali vodilne ljudi ter so prihajali na površje nove osebe, katerih do takrat nihče ni poznal. Tako je tudi v Ptuj postal komisar tamošnjega Združenja kovinarjev in kolarjev imenovan Simončič. Mož je nastopil takoj kot diktator, vse posle tega združenja je združil v svoji roki, zlasti pa blagajniško vodstvo. Posledice so se poznale potem, ko je diktatorski režim izginil ter so vse naše organizacije svobodno zadihale. Prišla je revizija tudi v Združenje ptujskih kovinarjev in kolarjev ter se je dognalo, da je komisar Simončič spravil razne pristojbine, ki so jih plačevali vajenci, pomočniki in mojstri, v svoj žep, namesto v društveno blagajno. Oškodoval je s tem Združenje kovinarjev in kolarjev za lepe tisočake.

Ker je bil v takratnih časih vplivna osebnost, so se zatekali k njemu ljudje tudi zaradi raznih intervencij. Hvalil se je, da je »prijatelj bana dr. Marušiča«, pri katerem doseže vse. Tako sta se zatekla k njemu tudi zakonca Friderik in Kristina Mahac. Oba sta inozemska državljana, pa bi bila rada dobila naše državljanstvo in koncesijo za ključavničarsko obrt. Simončič je obljubil, da bo to izposloval pri svojem »prijatelju banu dr. Marušiču« v najkrajšem času. Dal si je za to uslugo že vnaprej izplačati 3000 din. Pokazal jim je tudi neko pismo, ki da mu ga je pisal ban dr. Marušič in v katerem ga naziva »dragi prijatelj«. Zakonca Mahac pa sta zastojni čakala na državljanstvo in koncesijo. Obtoženec ju je znal vedno znova potolažiti, da je stvar v teku in da bo kmalu rešena. Ko pa je prišlo leto 1939, je končno priznal, da ni mogel ničesar doseči, ker sedaj dr. Marušič ni več ban. Vrnil je potem Mahacu kakih 800 din od nagrade, ki jo je prejel, ni pa mu dal tega v denarju, temveč v nekem orodju.

Simončič se skuša danes na vse načine izmuzniti. Sodba ob zaključku poročila še ni izrečena.

Športne vesti

Jutranji nogomet na igriščih. — Tekme prvorazrednih klubov se bližajo koncu.

Tekme prvorazrednih klubov se bližajo koncu.

V Ljubljani: na igrišču Jadra na ob 16 Jadran: Bratstvo (Jesenice). — Na igrišču Ljubljane ob 15.30 Hermes: Svoboda.

V Domžalah, na igrišču Diska. Diska: Mars.

V Kranju, na igrišču Kranja ob 15.30 Kranj: Reka.

V Mariboru, na igrišču Rapida ob 15.30 Maribor: Rapid.

V Murski Soboti, na igrišču Mure ob 15.30 Mura: Gradjanski.

V Celju, na igrišču Atletika ob 16.30 Atletik: Hrastnik.

Prvenstvo II. razreda.

V Ljubljani: igrišče Mladice: ob 16.30 Moste: Grafika; igrišče Jadra: ob 10.30 Slavija: Korotan.

Juniorsko prvenstvo.

V Ljubljani: igrišče Jadra: ob 9.30 Slavija: Svoboda; igrišče Mladice: ob 15.30 Jadran: Moste; igrišče Ljubljane: ob 14.30 Hermes: Mars.

Končno, da bo spored popoln, še naslednje:

Tržič: ob 15 Ljubelj: Kovinar.

Mengeš: ob 15 Mengeš: Kamnik.

Hrastnik: ob 15 Rače: Brežice.

Gotovlje: ob 15 Borut: Jugoslavija.

Litija: ob 15 Litija: Dask.

Trbovlje: ob 15.30 Trbovlje: Svoboda.

Poleg pester nogometne nedelje priredi ASK Goranec tudi trening-tekmo v slalomu za seniorje, juniorje in ženske. Tekma bo na Črnem vrhu nad Jesenicami in se začne ob 9 dopoldne.

Kolesarji se pripravljajo

Po dokaj razgibani sezoni zimskih športov smučarstva, skakanja, drsanja na ledu, hokeja na ledu in podobno, prihajajo na vrsto kolesarji. Po ustanovitvi osrednje organizacije kolesarjev, Slovenske kolesarske zveze, bi se dalo sklepati, da se bo ta šport pri nas začel živahneje razvijati, saj se opaža tudi precejšnja vsestranska skrb za čim uspešnejši napredek slovenskega kolesarstva. Da zadeva zveza v svojem prizidevanju na različne ovire, je samo po sebi umljivo, če upoštevamo nemirne in negotove čase, slab gmetni položaj športnikov, ki se v tej panogi udeležujejo, ko je vendar znano, da mora kolesarski dirkač, če hoče kolikaj uspešno gojiti kolesarstvo, žrtvovati marsikak trdo prislužen dinarček za trening in vzdrževanje kolesa. Mnoge agilne kolesarje, ki so v prejšnjih nastopih pokazali razveseljevalne uspehe, je pobrala vojaška služba, druge orodne vaje, tretje za osebne življenjske skrbi, tako da smo radovedni, kakšne moči bodo stale na štartih kolesarskih prireditvev letošnje sezone, ki se jih po izjavah naših kolesarskih organizacij obeta lepo število. Razen teh prireditvev imamo še prvenstvene prireditve naše osrednje organizacije SKZ, ki ima na programu cestno prvenstvo Slovenije za A kategorijo iz Maribora v Ljubljano, juniorsko (B kategorijo) iz Celja v Ljubljano, dirkališčno prvenstvo v Mariboru in pa gorsko prvenstvo na teritoriji slovenjograške kolesarske podzveze. Za vidnejše slovenske dirkače se obetajo tudi inozemski nastopi in pa večje prireditve pri nas v obliki državnih prvenstev in etapnih voženj.

O prireditvah ljubljanskih in okoliških klubov je na vidiku kot prva »Cross country« (čez dra in strn) DKSK Edinstva, ki bo v nedeljo 28. t. m. ob 3 dopoldne v Zgornji Šiški s ciljem in štartom pri gasilskem domu. Ta dirka, v kateri bodo nastopile tri ali štiri skupine dirkačev, bo obsegala okrog tri in pol km gozdne oz. nevozne poti, kakih 16 km pa vozne. — Druga prireditev bo nedeljo kasneje, t. j. 5. maja ob 2 dopoldne v Zg. Gameljnih (pod Šmarno goro). To bo prireditev Hermesove kolesarske sekcije in bodo na njej vozili verificirani dirkači progo Zg. Gameljne, Šmartno, Skarčena, Vodice, Hraše, Sv. Valburga, Smlednik, Vikre, Tacen, Šmartno (še enkrat isto progo — 46 km) s ciljem v Zg. Gameljnah; turistični dirkači (neverificirani) pa bodo v predvožnjah s finalom vozili na tritoku Zg. Gameljne, Šmartno, Povodje, Zg. Gameljne (dva kroga predvoženj in dva kroga finala). — Znana podriška krožna vožnja Hermesove kolesarske sekcije bo letos dne 16. junija. Po številu je to že osma dirka, ki, kakor znano, privlača čim dalje več gledalcev na različne točke proge, posebno pa na strmi klanec nad Podutikom. — Razen teh začasnih kolesarskih prireditvev si bodo v kratkih presledkih sledile še druge, kajti vsak kolesarski klub jih ima v svojem programu po nekaj.

Kakor slišimo, bo letos spet prijel za dirkalno krmlilo in se postavil v borbo ob strani Poljančana Peternelja znani dirkač Gartner, ki je v minuli sezoni počival, in pa še morda kak drugi bivši favoriti kolesa.

Kolesarski športniki in simpatizerji! — Tretji sestanek Slovenske kolesarske zveze bo v nedeljo, 21. t. m. ob 15 pri »Slepem Janezu« v Dravljah, Celovška cesta. Namenjen bo predvsem Dravljam, Zg. Šiški, St. Vidu in drugim bližnjim krajem. Predaval bo o vprašanjih kolesarskega športa in njega razvoju g. Jaklič, p. polk. v p. Slovenska kolesarska zveza, Ljubljana.

Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi avtobusni izlet na Sveto goro pri Gorici v začetku maja. Dan se pozneje določi. Udeležniki naj se oglašajo v trgovini Podkrajsek na Jurčičevem trgu najpozneje do petka, 26. aprila ter naj prinesejo po 2 fotografiji za vizum. Fotografiji morata biti mehki in ok. 4x4 cm veliki. Stroški za vožnjo bodo 120 din, ako se pa prigrizli več udeležnikov, pa manj. Odhod iz Ljubljane bo s Kongresnega trga ob 6 zj. Povratek tisti dan zvečer.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer- sko stanje	Tempe- ratura v °C	Relativna vlažnost v %	Oblačnost od (—) do (+)	Veter smer, jakost	Pada- vine m/m	Vrsta
Ljubljana	765.1	22.2	10.4	58	3 NE ₁	—	—
Maribor	764.4	21.3	7.0	70	7 SW ₁	—	—
Zagreb	760.6	24.0	6.0	50	0 W ₁	—	—
Belgrad	760.7	24.0	10.0	80	3 SW ₁	—	—
Sarajevo	764.3	26.0	3.0	70	0	—	—
Vis	760.8	15.0	8.0	80	5 SE ₁	—	—
Split	762.3	23.0	13.0	40	0 E ₁	—	—
Kumbar	760.5	23.0	10.0	40	0 W ₁	—	—
Rab	762.2	18.0	11.0	80	0 NNE ₁	—	—
Dunajevnik	760.6	23.0	9.0	40	0 NE ₁	—	—

Vremenska napoved: Stanovitno in toplejše vreme.

Koledar

Danes, sobota, 20. aprila: Neža Mont.

Nedelja, 21. aprila: Anzelim.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Maribor trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10; mr. Bohinec, Rimska c. 31.

Preproci vstopnice za koncert v prid ljubljanskim revežem se zde našemu občinstvu, saj takih glasbenih užikov že dolgo ni imelo, na drugi strani bi pa tudi rado več žrtvovalo za mestne reveže. Zato so vstopnice prvih vrst in tudi cenejše že skoraj vse razprodane ter zato opozarjamo na predprodajo v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu. Kakor znano, bo koncert, ki ga priredi Glasbena Matica s sodelovanjem svojega zbora, Akademskoga pevskega zbora, Ljubljanske filharmonije, Slovenskega vokalnega kvinteta in najodličnejših predstavnikov Glasbene akademije, v petek zvečer ob 20 v veliki dvorani hotela Union. Kot solisti nastopijo r. prof. Glasbene akademije g. Julij Beletto, r. prof. Glasbene akademije Janko Ravnik, docent Glasbene akademije Karel Rupel, r. prof. Glasbene akademije Anton Trost, prof. Glasbene akademije Zora Zarnikova in gđc. Ljudmila Polajnarjeva. Ljubljanski filharmoniji bo dirigiral Niko Štritar, zbor Glasbene Matice bo vodil Mirko Polič in Akademski pevski zbor nastopi pod vodstvom Franceta Marolta. Prav za prav torej več koncertov hkrati in akcijski odbor za zimsko pomoč si sedaj beli glavo, kako bi unionsko dvorano razširil in podaljšal, da bi vsaj vsi stalni dobrotniki ljubljanskih revežev mogli na koncert.

Ljubljanska filharmonija bo izvajala v okviru Bolgarskega tedna na koncertu, ki bo 22. t. m. v Unionu kot prvo točko Bernardov »Scherzo za godalni orkester«. Skladba je bila zložena leta 1938 in prvič izvajana 1. marca 1939 v Mariboru, kjer je imela najlepši uspeh. Kritiki dr. E. B. v M. Z. je napisal, »da je to ena najlepših skladb zloženih v zadnjem času. Bernard je mojster zvokov, njegovo znanje ga uvršča v vrsto naših skladateljev itd.« — Bernard, rojen 1896, je član radijskega orkestra, dve leti je bil vojaški kapelnik in pet let kapelnik v Ptuj. — Na epurodo koncerta je še Čajkovski in Bolgar Vladigero. Dirigent je dr. Švara, ki je ponovno potrdil svoj sloves izrednega dirigenta. — Predprodaja pri blagajni Kina-Union.

Album planinskih slik »Iz naših gor« bo izdalo Osrednje društvo SPD v prvi polovici meseca junija t. l. Zbranih bo 50 prvovrstnih posnetkov z naših planin. Tiskan bo na najboljšem umetniškem papirju. Album je prikladno darilo planinskih tvarišem, še večjega pomena pa v knjižnici planincev, kjer bo tvorila poseben okras. Naklada je omejena. Prednaročba traja do maja. Naročite izredno lepo publikacijo nemudoma na naslov: Slovensko planinsko društvo, Ljubljana, Aleksandrova cesta šte. 4, I. nadstropje.

Putnikov nedeljski izlet v Zupanovo jamo! — Jutri s smučmi na Zelenico! Putnik.

Čajkovskega četrti simfonija je središnja točka na koncertu ljubljanske filharmonije, ki bo v ponedeljek, 23. t. m. v okviru bolgarskega tedna v unionski dvorani. Poleg nje je še sijajna Vardar-rapsodija Bolgara Vladigerova in njegov Klavirski koncert št. 3, pri katerem izjaja skladatelj sam klavirski part. Pripominjamo, da je imel Vladigero s tem koncertom v Zagrebu letos v januarju sijajen uspeh. Končno je na epurodo še Bernardov Scherzo, slovenska skladba našega nadarjenega in vnetega sodelavca. Torej povsem slovanski epored, ki je postal že akcion ljubljanske filharmonije, kar moramo v teh časih le iskreno pozdraviti in poudariti. Vse večer je pod vodstvom Slovenca, odličnega dirigenta naše opere dr. D. Švara. Ljubljanska filharmonija ima še svoj sloves — njeni koncerti so že popularni. Zato opozarjamo naše občinstvo, da ne zamudi tega izrednega umetniškega užitka. — Spored in vstopnice so v predprodaji Kina-Union.

Simfonični koncert bo v ponedeljek, 22. t. m. v Unionu. Za koncert je veliko zanimanje, zato prismo, da si nabavite vstopnice v predprodaji Kina-Union.

Vodstvo v jubilejni razstavi. V nedeljo ob 11 predpoldne bo v jubilejni razstavi vodstvo. Govoril bo akademski slikar profesor Stane Kregar. Vabimo slovensko občinstvo, da se te prireditve udeležijo ter si pri tej priliki še enkrat ogleda dela naših likovnih umetnikov, ki so se udeležili razstave v tako velikem številu.

Slušatelji zagrebške umetnostne akademije pridejo v nedeljo, 21. t. m. ob 9 jutraj v Ljubljano, kjer si bodo ogledali jubilejno razstavo v Jakopičevem paviljonu in Narodno galerijo. Vodil jih bo akademski slikar profesor Krsto Hegedusić. Člane Društva likovnih umetnikov kakor tudi druge tvariše vabimo, da se udeležijo sprejema ter pospremijo mlade hrvatske goste do Jakopičevega paviljona.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — začetek ob 8 zvečer:

Sobota, 20. aprila: Hamlet. Premierski aboama. Gostovanje Zvonimiria Rogoza.

Nedelja, 21. aprila: Hamlet. Gostovanje Zvonimiria Rogoza.

Ponedeljek, 22. aprila: Zaprt.

OPERA — začetek ob 8 zvečer:

Gibraltar – vogelni kamen svetovnega imperija

Gibraltar, ki je že dolgo vrsto let eden izmed številnih vogelnih kamnov britanskega imperija, bo imel tudi v sedanji vojni pomembno vlogo, zlasti kot prehod iz Atlantskega v Sredozemsko morje.

Prva preskušnja

Pred nekaj meseci, sredi decembra lanskega leta, so se nenadoma oglasile v Gibraltarju alarmne sirene, ki so naznanjale prihod sovražnih letal. Vsi prebivalci polotoka, 21.000 prebivalcev in 6000 mož posadke, so se, iz izjemo straž, podali v zaklonišča. Ta zaklonišča, deloma naravna, deloma umetna, je zgradil v letih 1936–1937 general Ironside, današnji šef britanskega generalnega štaba, ki je bil tedaj guverner trdnjave. Zaklonišča so povsem varna pred bombami in so lahko za vzgled Evropi, kako se protiletalska zaklonišča grade. Opremljena so z električno razsvetljavo, pitno vodo, s klopmi in ležišči za tisoče oseb, s shrambami za živila in reševalnimi postajami, skratka ničesar ne manjka. Ko so obalne baterije pregnale sovražna letala, so prebivalci zopet zapustili zaklonišča. General Ironside je poslal britanskemu generalnemu štabu brzojavko, v kateri je podrobno opisal prvo preizkušnjo Ironsideove linije. Generalissimus se je zadovoljno nasmehnil, ko je prebral to poročilo. Gibraltar pa je ostal Ironsideov ljubljeneč, čeprav je njegov guverner zasedel važnejše in odgovornejše mesto v britanskem generalnem štabu.

Konjske dirke in druge tekme v trdnjavi

General Ironside je nekaj brskal po svoji misli, prilekel na dan podrobno karto Gibraltarja in jo pazljivo pregledoval. Komaj kilometer široko in pet kilometrov dolgo ozemlje je zvezano z ozkim mostičem s Španijo. S svojim številnim prebivalstvom, kjer pride več kot 4000 ljudi na kvadr. kilometer, je Gibraltar najbolj naseljen kosček sveta v vsem britanskem imperiju. Čeprav je trdnjava v Gibraltarju, dejali bi, mikroskopsko majhna, vsega skupaj ima le 6000 mož, je trdnjava že od Nelsonovih časov nepremagljiva s svojim, tik pod ogromno skalnato steno ležečim položajem.

Ne daleč od te stene se v ozkem pasu širi mesto, ki ima umetno pristanišče. Severno in južno od mesta se skalovje umakne nekoliko v stran, in tam so nogometna igrišča, konjska dirkališča, igrišča za kriket itd. Na jugu so garnizijske vojašnice, guvernerjeva stanovanjska hiša in uradni poveljniški prostori.

Zgoraj v skalovju, za granitnimi stenami, pa so budno na straži baterije težkih in daljnosežnih obalnih topov v družbi s protiletalskimi topovi. Vse to je nevidno tudi za ostro letalstvo oko. To pa daje Gibraltarju vlogo zaščitnika obeh morij.

Dvanajstero baterij moli svoje cevi proti zapadu. Ni namreč važna obramba izhoda, ampak

vhoda. Vsaka teh baterij je opremljena z vsem tehničnim materialom, ki ga pozna moderna vojaška tehnika. Vse je tako spretno skrito in varovano v skalovju, da je varno pred slednjim letalskim napadom.

General Ironside je zopet zložil karto, ob kateri je dolgo tuhtal, jo položil v miznico in se zadovoljivo nasmehnil: Gibraltar bo tudi v tej vojni storil svojo dolžnost.

Nestrokovnjak se bo gotovo začudil, zakaj ni Gibraltar letalsko oporišče. Imel bi prav. Za letala res ni preskrbljeno, tem bolj pa za ladje vseh vrst. Sodelovanje britanske in francoske vojske nam odgovori na vprašanje, zakaj Gibraltar ni letalska baza, kaj hitro, če vemo, da ima Francija v Severni Afriki, v Alžiru in Maroku številna letalska oporišča. Tako je Gibraltar pravi Cereberus dveh morij.

»Ubežni kralj«, Haakon norveški, pripoveduje

Einar Hansen, sel norveškega kralja Haakona, priobčuje v francoskih listih poročilo o burnih življenjih starega norveškega vladarja zadnje dni. Pravi takole:

»Bilo je pred nekaj dnevi, ko sem zjutraj ob 8.30 potikal na vrata majhne norveške kmečke hiše, katero sem našel po dolgem iskanju. Odprl mi je zunanji minister prof. Halvan Koht. Bil je docela izmučen. Ni se slekel že teden dni. Dejal sem mu:

»Ekselencija, izročiti moram vašo sporočilo.« Vzel mi je pismo. S pogledom sem preletel eob, kamor me je peljal preprosta, toda skrajno čista soba s cvetjem na oknu in z belimi zastori.

Profesor Koht je odšel ter se čez nekaj trenutkov vrnil:

»Želite videti Njegovo veličanstvo in njegovo visokost kneza Olafa?« je vprašal.

Potrdil sem mu, on pa mi je dal znamenje, naj grem za njim.

Stopil sem v večjo sobo, ki je bila polna ljudi, poznanih vsem Norvežanom. Zagledal sem kralja Haakona in kneza Olafa v generalski uniformi, člani vlade pa so bili v civilni obleki. Toda to pot kralj in prestolonaslednik nista nosila parade uniform, ki jo imajo Norvežani radi. Imela sta vojno obleko brez svetlih gumbov. Tu pa tam so blatni madeži pričali o tem, kaj sta kralj in prestolonaslednik prestala po odhodu iz Osla.

Obleke ministrov niso bile brez madeža kakor po navadi. Na vseh obrazih se je kazala utrujenost, vidno pa je bilo tudi še nekaj drugega: močna, neupogljiva odločnost.

Kmetica — kraljeva gostiteljica

Po sobi se je gibala 60-letna ženska sivih las in nosila skledice kave. V obeh je imela solze in je

Značilno zanikanje

V sedanji vojni je služil dozda Gibraltar le kot skladišče tihotapskega blaga, to se pravi, za blago, ki je bilo namenjeno v Nemčijo. Odzda naprej pa vse to blago plenijo zavezniške bojne ladje, ki opravljajo na vseh morjih blokada Nemčije. Gibraltarčani so nedavno lahko slišali v objavih sovražnih radijskih postaj značilna poročila. In sicer takale: Gibraltar strada, voznja britanskih vojnihih ladij je otežkočena, Gibraltaraska ožina pod kontrolo tujih podmornic, zaradi pomanjkanja živeža so bili prebivalci prisiljeni načeti železne rezerve hrane itd.

Ta poročila je guverner demantiral, ne po radiu, ne v časopisu, ampak na vse bolj učinkovit način. Dovolil je namreč razdeliti zaplenjeno blago brezplačno med prebivalce. Ves dan je trajala podeljava. Okrog 27.000 Gibraltarčanov, civilistov in vojakov, se je gostilo, kolikor jih je bilo volja.

bila zelo nemirna: bala se je, da ni dovolj dostojna gostiteljica za kralja. Mrmrala je vprašanje, ki so veljala njej sami:

»Ali imam dosti kave? Ali bom imela dosti skledic za vse te ljudi?«

Kralj mi je stisnil roko. Govoril mi je o življenjih v zadnjih dneh. Pri vseh razburjenjih in pomanjkanju, ki ga je moral trpeti in ki je bilo za 67-letnega človeka težavno, se je zdelo, da ga ni nič omajalo. Presenečen sem bil, ko sem ugotovil, da more človek pri teh letih in v takih okoliščinah ohraniti tako telesno in duševno prožnost.

Kralj mi je pravil:

»Naša zadnja dogodivščina je bila neverjetna. Metali so bombe name in, kar je bilo hujše, streljali so name s strojnico. Vse to med tem ko smo bežali iz hiše, katero so nemške bombe zažgale. Legel sem v eno, da bi se ognil krogom iz letal, ki so grmela komaj 20 m nad našimi glavami. Krogle iz strojnice so sklepale okrog nas.«

Zdaj je segel v pogovor s knezom Olafom. Potegnil je iz zepa strojnico kroglo, ki jih je pobral v snegu in me poklical za pričo:

»Poglejte, kaj smo našli. To niso norveške krogle, kaj ne?«

Kralj je rekel:

Stara žena je prinesla kavo. Kralj in prestolonaslednik sta gledala svoji skledici z nezatajenim zadovoljstvom. Kralj je dejal:

»Ta kava nam bo dobro storila, se mi zdi.«

Od odhoda iz Osla sta kralj in knez spala komaj kako uro. Kralj mi je pravil, da je njegov avto štirikrat padel v jarek. Štirikrat sta s sinom pomagala šoferju in ministrom, da so voz spravili na cesto.

Pogledal sem svoje umazane roke. Kralj je pogledal svoje — bile so tako umazane kakor moje. Rekel je:

»Niti umiti si jih ne grem.«

Izredna vladna seja v kmečki hiši

Ko smo popili kavo v tej kmečki družinski sobi, se je začela ministrska seja, ki ji je predsedoval kralj. Čeprav je bil na begu, je vendar ohranil pravico in oblast.

Zdaj sem se poslovil in se vrnil do svojega voza, ki so ga bili skrili h kraljevim avtomobilom. V enem izmed njih je spal šofer za krmilom. Moral je voziti pet dni, ne da bi se bil odpočil in je karavono vodil po ozkih, podeželskih poteh, da bi ušla nemškim bombam.

Ustvarjajoči morajo postati trdi — toda, ne proti drugim, proti sebi!

»Boljši je suh kruhek doma, kakor pa pečeno meso na tujem.« — Francoska.

Mnogi so med nami, ki se znajo vsem upreti — razen skušnjavi.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7
8			9	10		
11		12		13		14
15	16	17		18		
19		20		21	22	
23				24		

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. Ime cele vrste švedskih in danskih kraljev; 4. Dolinca, trata; 8. Čez, preko, nad (lat.); 10. Zborovanje, bivališče na prostem; 11. Pripisano (kratica); 12. Indijska tkanina; 14. Egipčevsko božanstvo; 15. Star slov. izraz za orjaka, velikana; 17. Perzijski dostojanstvenik; 18. Perzijski vladar; 19. Znanost (srbohrv.); 21. Tuje žensko ime; 23. Askerčeva pesem; 24. Rastlina.

Navpično: 1. Evropska država (originalno ime); 2. Prvi slovenski letalec; 3. Moralni maček; 4. Slovenski pisatelj; 5. Ruska reka; 6. Stara grška pesnica; 7. Vrh v armenskem višavju; 9. Grob, trava; 10. Hrvaški graščak iz kmečkih plovov; 13. Egipčevsko božanstvo; 16. Vojvoda (franc., pisano s K); 18. Ptica; 20. Označka kemijske prvine; 22. Romanski določni člen.

Rešitev sobotne križanke:

Vodoravno: 1. Opera; 5. P. t. l.; 8. Bine; 9. Elba; 10. Repinec; 12. Jasen; 13. Borah; 17. Pasanec; 19. Meta; 20. Drim; 22. Ika; 23. Diana.

Navpično: 1. Ob; 2. Pir; 3. Enej; 4. Repa; 5. Plen; 6. Tbo; 7. Ta; 9. Ene; 11. letra; 13. Bata; 14. Osa; 15. Andi; 16. Hera; 17. Pek; 18. Cin; 19. Ni; 21. Uta.

Drobne

Sv. razpelo v parlamentu. Kanada je kmalu po prihodu angleške kraljeve dvojice isti priredila časten sprejem v zbornici parlamenta pokrajine Quebec. Za vsakega (kralja in kraljico) je bil postavljen dragoceni prestol, nad istima je v sredi stene viselo sv. razpelo, pri vrhu pa kanadski državni grb.

Koliko je bank na svetu. Zveza narodov je izdala zanimivo statistiko o bankah na svetu. Brez hranilnic in emisijah narodnih bank je na svetu 19.759 bank, od tega 15.000 v Združenih državah Severne Amerike, nato sledi Romunija z 898 bankami, Jugoslavija s 610, Japonska s 466, Madžarska s 421, Švedska s 249, Italija s 188, Danska s 168, Kitajska s 114, Belgija s 125, Norveška s 105 in Bolgarija s 100 bankami. Vse ostale države na svetu imajo manj kakor po 100 bank.

Program radio Ljubljana

Sobota, 20. apr.: 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12. Brez prestanka, brez besed — za ploščo plošča v gosji red! — 13.30 Poročila, objave — 13.45 Napovedi — 13.52 Brez prestanka, brez besed — za ploščo plošča v gosji red! — 14. Poročila — 17. Otroška ura: a) Slovenske narodne pripovedke in pravljice (bere M. Ukmar-Boltarjeva); b) Nastop mlajših (vodi Slavica Vencajzova) — 17.50 Pile: gled sporeda — 18. Za delopust igra Radijski orkester — 18.40 Organizacija in poslovanje pasivne zaščite v Ljubljani (dir. Fr. Jančigaj) — 19. Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura: Predavanje inspekcije nar. obrambe — 19.40 Objave — 20. Zunanje politični pregled (dr. Al. Kuhar) — 20.30 »Lepa si pomlad zelena...« Pisan večer z besedo, pesmijo in godbo. Izvajajo: Radijski orkester pod vodstvom D. M. Sijanica, kvartet sester Stritarjevih, kvartet Fantov na vasi in člani Radij. igral. družine — 22. Napovedi in poročila — 22.15 Za vesel konec tedna (plošče).

Drugi programi

Sobota, 20. aprila; Belgrad: 19.40 Prenos iz Nizze. — Zagreb: 21. Zab. koncert — Bratislava: 19.30 Nar. pesmi — Praga: 18. Vojaska godba. — Sofija: 19.30 Mandoline. — Beromünster: 21.30 Klavir. — Budimpešta: 22.10 Ork. konc. — Bukarešta: 21.30 Slovenska glasba. — Stockholm-Hörby: 19.30 Kabaret — Trst-Milan: 17.15 Klavir — 22.10 Čelo. — Rim-Bari: 20.30 Ork. konc. — Florenca: 21. Puccini-jeva opera »Deklica z zlatega zapada«. — Sottens: 21.20 Ork. koncert.

»Mariborski stolpe« v severni steni Turske gore (Kamniške Alpe). Plezarija po tej steni je bila mestoma prav težavna, ker so imeli plezalci opravka s tankim ledom in pršičem

Težavna prečnica v vrhovnem delu severne stene Turske gore, po kateri so bili preteklo nedeljo izvedli prvi zimski vzpon Ljubljancani Kopat, Babinek in Filipič

Po najetem vodu pa so naša poročila takoj odposlali, v Brest pa so jih nesli kar čez cesto v kabelski urad. Tako smo pri nekaterih poročilih imeli naravnost grozansko prednost.

De Gandt se je zasebno pogodil z vrhovnim cenzorjem, ki nam je dovolil, da lahko po najetem vodu brez pariške cenzure brzojavljamo z ameriškega bojišča vse, kar so bili že pregledali ameriški cenzorji, vse, kar je izšlo v pariških listih ter vsa uradna poročila, ki so jih izdajali v Parizu, toda nič drugega. Potem smo pa cenzorju pošiljali prepise vsega, kar je šlo po našem vodu.

Eden naših tekmecev nas je pa pogruntal, najbrž tako, da je najel zasebne detektive, ki so šli za našimi ljudmi do končne postaje najetega brzojava. Vodja njihove podružnice se je odpeljal v Brest in ponudil Coudrieru 6000 dolarjev gotovine, če prelomi pogodbo z nami in njemu zagotovi izključno uporabo voda. Tudi je obljubil, da bo njegova družba poravnala vse stroške, ki bi jih Coudrier imel s pravdo zaradi preloma pogodbe.

V čast Louisu Coudrieru bodi povedano, da se je branil stanovalno sploh misli na to, da bi prelomil pogodbo. Sporočil nam je ponudbo. V priznanje za njegovo vedenje, je United Press plačevala še dolgo potem, ko njegov brzojav ni imel nič vrednosti več.

Med bitko pri Ouequi, pri kateri so močno sodelovali Amerikanci, so me nenadoma poklicali na bojišče. To bi bilo moralo biti zame veliko presenečenje, v resnici pa je bilo le kakor mrzel poliv. Sam sebi sem se zdel kot mušica na ogromnem vrtečem se kolesu. Vojna se je odigravala v tako velikem merilu, da je razum v bližini

bil nezmožen, da bi jo doumel. Bil sem zmeden in občutje minljivosti me je obhajalo.

Videl sem samo drobno kolo na velikanskem stroju. Zdelo se je nemogoče, da bi ga spravil v zvezo z grmenjem onega stroja, ki je požiral tisoče ljudi, deset tisoče trgjal v krvave krpe in druge deset tisoče krvave in strpe spet pljuval iz sebe.

Znova sem ugotovil, kako hitro se ljudje navadijo okolice in računajo z njo, kakor da bi bilo že vedno tako. Ugotovil sem, kako vsakdanji, neoseben in mehaničen postane ves ta krvavi obrat.

Nebojujoči se povprečni civilist ne more razumeti edino tega, da je moderna vojna v bistvu preiškušnja potrpljenja. Od milijona vojakov jih več kakor nekaj stotisoč sploh ne pride v prvo vrsto. In primeroma malo jih več kakor enkrat preživi grozotno razburjenje boja iz bližine.

Ostali del vojske pa prebije večino časa kakor delavec v tovarni ali nameščenev v pisarni. Najmočnejši vtis, ki sem ga dobil pri petih vojnah, v katerih sem sodeloval, je ta, da je vojna v bistvu dolgočasna zadeva.

Med bitkami pri Ouequi in ob Vesli sem ostal na ameriškem bojišču. Ko so Amerikanci dosegli črto ob reki Vesli, se je udeleževanje pri Marini ustavilo, vrnil sem se k svojem delu v pariško uredništvo, dokler se ni začela bitka v Argonnih.

Ta bitka je bila največja, pri kateri je kdaj sodelovalo ameriško orožje. Bila je bitka, ki se je končala s premirjem.

Še nikdar nisem v kaki knjigi našel pravega prikaza o tem, kako je prenehala vojna v jarkih na bojišču, kako so ogromne tehnične organizacije, urejene za pobijanje ljudi, v določenem trenutku obstale, kakšen neroden in smešen vtis dela vojska, kadar se njeno delo na besedo ustavi sredi najbolj vročega boja.

Največja novica v zgodovini listov, da morda v zgodovini človeštva, Cunja papirja, ki jo dva tisoč milijonov ljudi, ves svet, prikaže v napetosti brez diha. Novica, ki pomeni za 10 milijonov ljudi, da se bodo njihovi sinovi, njihovi možje, njihovi najdražji živi in brez rane vrnili domov. Novica, ki je za milijone ljudi pomenila življenje, ljubezen, denar, hrano, sploh vse... Novica, ki ni nikdar prej in ki tudi ne bo nikdar najbolj oddaljeni bodočnosti za toliko ljudi toliko pomenila.

Premirje!

Te misli so mi žvigale kar naprej po glavi tiste zadnje razburilne vojne dni v začetku novembra. Naši vojaki so izganjali Nemce

iz postojank, ki jih do tedaj ni bilo mogoče zavzeti, katere so Nemci držali štiri leta. Izganjali so jih tako hitro, da je človek le s trudom postavil vedno na prava mesta šivanke, ki so znamenovale črto bojišča na velikem stenskem zemljevidu, katerega je imel stotnik Arthur Hartzell obešenega v tiskovnem glavnem stanu.

V tistih zadnjih kratkih dneh med bitko v Argonnih so bili vsi dopisniki v silni duševni napetosti. Slutili smo, da prihaja premirje. Skoraj nič nismo spali.

Čutil sem, da me teži odgovornost, ker sem bil zdaj edini zastopnik United Pressa na fronti.

Oba druga poročevalca sta se bila v vsej naglici odpeljala, da bi se pripravila na dogodke po premirju. Fred S. Ferguson je odpotoval v Pariz, da bi govoril s polkovnikom Housejem, Frank J. Taylor pa je šel v Svico, da bi od nastopu premirja hitel čez mejo v Nemčijo.

Tiskovni glavni stan je ležal zdaj kakih 40 milj za fronto. Kazala se nam je torej malo razveseljiva možnost, da nas bo premirje presenetilo nenadoma, ko bomo sedeli v Bar-le-Duc. 40 milj od največjega dogodka sveta. Ceste na bojišče so noč in dan gatile neskončne vrste korakajočih pehote, nešteti tovorni avtomobili, ki so vozili jed in strelivo in tisoč drugih reči, katere potrebuje vojska 600.000 mož. Pogosto je trajalo ure in ure, preden smo prišli tja celo mi, z našimi najmodernejšimi avtomobili in z zastavo vrhovnega glavnega stana.

Prizadeval sem si, da bi našel sredstvo, kako bi prišel na bojišče hitreje kakor moji tekmeči, da bi bil priča premirju in da bi se kot prvi vrnil v glavni stan. Pri tem iskanju sem prišel na misel, da bi obiskal letalski oddelk Eddyja Rickenbackerja.

Rickenbacker, ameriški letalski junak, je imel svoje letališče ob Bar-le-Duca. Če bi ga mogel pregovoriti, da bi me z letalom vzel na fronto, če bi mogel premirje opazovati iz zraka in leteti nazaj v Bar-le-Duc, bi zapisal velik uspeh in bi lahko oddal izredno poročilo. To bi sicer bilo proti določilom, toda določila tiste zadnje, mrzlično razburjene dni sploh niso veljala.

Rickenbacker mi je pomagal, da sem se dogovoril s poročnikom Jimmyjem Meissnerjem iz Brooklyna. To je bil vitez, prijazen mlad mož, ki je razen Rickenbackerja sestrelil več nemških letal kakor sleherni drugi ameriški letalec. Obljubil mi je, da bo letel z menoj k premirju na fronto.